

Guia de Seminari – S2. Capacitat sensoriomotriu

Pla d'estudis	Màster en Educació
Itinerari	Ensenyament Especialitzat
Mòdul	M1.Necessitats Educatives Especials de l'Alumnat
Seminari	S2. Capacitat sensoriomotriu
Resultat(s) d'aprenentatge associat(s)	ME-E011-02 - Diferencia les àrees implicades (llenguatge, sensorial, conductual, intel·lectual, motriu, intercultural) en les necessitats educatives específiques ME-E013-01. Descriure pràctiques inclusives en l'entorn escolar que promoguin l'atenció a la diversitat a partir de mecanismes d'avaluació.
Semestre	2025-2026 (1r)
Prof. responsable (@)	Elisa Bonvilà Queija Mayca Cruz Pedraza Marta Domènech Ribera Cristina Boronat
Modalitat	Semi-presencial
Llengua de docència	Català

1. Presentació del seminari

La finalitat d'aquest seminari és introduir-se en el coneixement de la capacitat sensoriomotriu. Per això es tractarà el concepte de capacitat i discapacitat en tres àmbits concrets.

Un primer bloc proporcionarà nocions sobre la discapacitat motriu i les implicacions que generen les dificultats derivades d'aquestes patologies als infants que les pateixen en la seva vida diària.

A continuació es tractarà la funció visual i les habilitats perceptives. El funcionament de l'ull. Les patologies que hi estan relacionades. I la qüestió evolutiva en diferents àrees que hi estan connectades.

Finalment es tractarà l'afectació i els recursos existents per a l'alumnat amb greus dificultats d'audició, llenguatge i/o comunicació.

2. Continguts del seminari

Bloc Motriu:

- ~ La discapacitat motriu i les seves implicacions al context educatiu
- ~ Introducció.
- ~ Conceptualització.
 - Sobre el concepte de discapacitat.
 - Sobre el concepte de discapacitat motriu.
- ~ Classificació de la discapacitat motriu.
 - Criteris de classificació.
 - Tipus de discapacitat motriu més comuns a l'escola.
 - Trastorns del desenvolupament psicomotor.
- ~ L'alumne amb discapacitat motriu a l'escola ordinària.
 - Avaluació pedagògica.
 - Disseny universal per a l'aprenentatge.
 - Anàlisi DAFO.
 - Necessitats educatives de l'alumne amb discapacitat motriu.
 - Resposta educativa.
- ~ El rol de la família.
- ~ Treball en xarxa.

Bloc Visual:

- ~ Introducció a la discapacitat visual: aspectes terminològics
- ~ La visió: la funció visual i les habilitats perceptives
- ~ El mesurament de la baixa visió
- ~ L'ull: descripció anatòmica i funcional de l'òrgan de visió
- ~ Els defectes de refracció
- ~ Principals patologies que produeixen deficiència visual a la infància i edat adulta
- ~ Conseqüències funcionals de la deficiència visual
- ~ Aspectes evolutius de l'infant cec:
 - Aspectes generals
 - Desenvolupament sensorial i perceptiu
 - Desenvolupament psicomotor
 - Desenvolupament cognitiu
 - Desenvolupament emocional i afectiu
 - Comunicació, llenguatge i socialització

Bloc Auditiu

- ~ Disseny universal d'aprenentatge
- ~ CREDA. Centre de Recursos Educatius per a Deficients Auditius
- ~ Resposta a la Intervenció (RTI)
- ~ Deficiència auditiva. Tipus i causes
- ~ Valoració audiològica
- ~ Valoració Psicolingüística
- ~ Estratègies per a la inclusió de l'alumnat

3. Metodologia

Les sessions presencials i a través de videoconferència seran explicatives de conceptes bàsics i participatives fomentant el debat a classe. En aquestes sessions es presentaran també les activitats a realitzar en el marc d'aquest Seminari i es resoldran els dubtes que l'estudiantat pugui tenir sobre la seva realització

4. Avaluació

Competència: ME-E011		
Resultat d'Aprenentatge ME-E011-02 - Diferencia les àrees implicades (llenguatge, sensorial, conductual, intel·lectual, motriu, intercultural) en les necessitats educatives específiques		
Indicador	Evidència d'aprenentatge	Percentatge
Indicador 1: Classifica les necessitats educatives específiques en les àrees lingüística, sensorial, conductual, intel·lectual, motriu i intercultural.	Activitat 3 i 4	30%
Indicador 2: Analitza la interrelació entre diferents àrees de necessitat i com poden coexistir en un mateix cas.	Activitat 3 i 4 Repte M1	30%

Indicador 3: Identifica en un cas pràctic les àrees implicades i justifica la classificació de manera argumentada.	Activitat 3 i 4 Repte M1	40%
--	-----------------------------	-----

Competència: ME-E013. Gestionar els diferents recursos, tècniques i metodologies per atendre a la diversitat tenint en compte les característiques dels alumnes i les seves necessitats individuals		
Resultat d'Aprenentatge ME-E013-01. Descriure pràctiques inclusives en l'entorn escolar que promoguin l'atenció a la diversitat a partir de mecanismes d'avaluació.		
Indicador	Evidència d'aprenentatge	Percentatge
Indicador 1: Identifica exemples concrets de pràctiques inclusives en diferents entorns escolars. Indicador 2: Descriu exemples de pràctiques inclusives en el desenvolupament i aprenentatge dels alumnes.	Activitats 5	40%
Indicador 3: Relaciona el tipus de necessitat identificada amb la pràctica inclusiva pertinent	Repte M1	60%

5. Recursos del seminari

El material que s'utilitzarà al Seminari són documents de lectura, consulta i treball, es troben en el campus virtual del màster.

- La discapacitat motriu a l'escola ordinària
- La discapacitat sensorial visual
- El CREDA i la deficiència auditiva

Bibliografia bàsica

Discapacitat motriu

- Augé i Lidon, C. & Duaso i Caldés, N. (2018). Comunicació augmentativa i dispositius mòbils. *Revista del Col·legi Logopedes de Catalunya*, 33. 10-12.

https://www.clc.cat/pdf/module_26/10015028/LOGOPEDIA33web_KNs4cmQdhFVCYS4leD32_ca.pdf

- Basil, C., Rosaell, C. i Soro, E. Alumnado con discapacidad motriz. Barcelona: Graó
- Boscaini, F. Clínica psicomotriz. CISERPP.
- Bucher, H., Masson, T. Trastornos psicomotores en el niño. Práctica de la reeducación psicomotriz.
- Centro Nacional de Recursos para la Educación Especial (CNREE). (1990). Las Necesidades Educativas Especiales del niño con Deficiencia Motora. Madrid: M.E.C./CNREE.
- Cerezo Gómez, I. (2018). La discapacitat motriu i l'Educació Física: anàlisi d'una realitat a l'Educació Primària i propostes de millora.
- Da Fonseca, V. Manual de observación psicomotriz. Inde Publicaciones
- Departament d'Educació, Alcayde Barral, R., & Puerto Linares, E. (2018). Alumnat amb discapacitat motriu: inclusió en l'educació física (2018).
- Dunn, N. i Sarmiento, I. Guía de orientación para el docente que atiende estudiantes con discapacidad motora. IPHE
- Gelabert, M. D. L. M., & Cristóbal, A. N. (2000). La integració del discapacitat físic mitjançant l'esport. Tennis en cadira de rodes. Educació i Cultura: revista mallorquina de Pedagogia, 237-250.
- Hernández Vázquez, F. J. (2000). L'esport per atendre la diversitat: esport adaptat i esport inclusiu. Apunts. Educació física i esports.
- Macías, L. Fagoaga, J. Fisioterapia en pediatría. McGraw Hill Interamericana.
- Pérez Corbacho, J. et. Al. (2002). El discapacitado físico en el aula: desarrollo, comunicación e intervención. Murcia: DM.
- Ruiz Reyes, J. M. (2018). Propuesta de unidad didáctica para Educación Física: iniciación a los deportes paralímpicos en la escuela inclusiva. Atención a la diversidad e inclusión educativa: implicaciones didácticas.
- Sánchez, J. y Llorca, M. (2004). Atención educativa al alumnado con Parálisis Cerebral. Málaga: Aljibe
- Sigüero, L. Anatomía de la identidad. Génesis de la organización miofascial en la postura y el movimiento: una perspectiva psicomotriz.
- Tardiu i Cortada, R. (2018). Els SAAC com a instruments d'habilitació per a una escola inclusiva. *Revista del Col·legi de Logopedes de Catalunya*, 33. 18-20.
https://www.clc.cat/pdf/module_26/10015028/LOGOPEDIA33web_KNs4cmQdhFVCYS4leD32_ca.pdf

Discapacitat visual

- Albertí, M. y Romero, L. (2010). Alumnado con discapacidad visual. Barcelona: Editorial Graó.
- Faye, E. y col. (1997). Clínica de la Baja Visión. Manuales. Madrid: ONCE.

- Kanski, J. (2002). Oftalmología Clínica. Ed Harcourt. EE.UU
- Martínez, I. (2000). Aspectos evolutivos y educativos de la deficiencia visual. Madrid: ONCE, volúmenes I y II.
- Matey, M. A.; Bastarrechea, P.; Blocona, C. et al. (2011). Discapacidad Visual y Autonomía Personal. Enfoque Práctico de la Rehabilitación. Manuales. Madrid: ONCE.
- Palmi, J.E. (2007). La percepció: Entrenament Funcional de la Visió. Dossier Visió i Esport. Apunts d'Educació Física i Esports. N°88 Lleida, INEFC Catalunya.
- Varios autores (2002). Visual Standards. Aspects and ranges of Visual Loss. International Council of Ophtalmology: Sidney.
- Vila López, J. M. (1994). Apuntes sobre rehabilitación visual. Madrid: ONCE.

Bibliografia complementària

- Fernández del Campo, J. E. (2001). Desafíos didácticos de la lectura braille. Madrid: Organización Nacional de Ciegos Españoles, Dirección de Educación.
- Gil Ciria, M.C. (1993). La construcción del espacio en el niño a través de la información táctil. Madrid: ONCE.
- Gómez Viñas, P. y Romero Rey E. (Coord.) (2004). *Sordoceguera, un análisis multidisciplinar*. Madrid: ONCE.
- Hyvärinen, L. (1988). La visión normal y anormal en los niños. Madrid: ONCE.
- Inde, K. y Báckman, O. (1988). El adiestramiento de la visión subnormal. Madrid: ONCE.
- Junta de Andalucía. (1994). El niño ciego en la escuela, iniciación al braille. Málaga: Junta de Andalucía.
- Lucerga Revuelta, R. (1993). Palmo a palmo. Madrid: ONCE.

Webgrafia

Recursos Bloc motriu:

- ~ <https://www.lifeder.com/informe-warnock/>
- ~ <https://aspace.org>
- ~ <https://arasaac.org/aac/es>
- ~ <http://www.proyectodane.org/>
- ~ http://wikinclusion.org/index.php/Página_principal
- ~ <http://www.antoniosacco.com.ar/discap.htm>
- ~ <https://www.fundacionian.com>

- Intervenció Educativa i Discapacitat Visual (INTEREDVISUAL):

<http://www.juntadeandalucia.es/averroes/caidv/interedvisual>

- Organització Nacional de Cecs (ONCE): <http://www.once.es>

- Pàgina d'Educació de la ONCE: <http://educacion.once.es/>

- Serveis educatius CREDV CRE ONCE BARCELONA <https://agora.xtec.cat/credv/>

- Curs en línea:

https://ateneu.xtec.cat/wiki/form/wikiexport/cursos/escola_inclusiva/d232/index

- Material sobre discapacitat visual:

<http://educalab.es/-/educacion-inclusiva-discapacidad-visual>

Vídeos divulgatius sobre l'ull i la visió.

- <https://youtu.be/6QiwUDjuDTY> (que passa dins dels teus ulls)
- https://youtu.be/amGWOEk2L_M (parts de l'ull humà: anatomia i funcionament de l'ull per infants)
- <https://youtu.be/jw2kPofWHUk> (via neurofisiològica de la visió)
- https://youtu.be/_Y1OGO6jQ1w Viatge dels impulsos visuals per les vies òptiques. Simulació

Aquesta obra està subjecta a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 4.0 Internacional de Creative Commons